

LA HAINE

Protesto

Necati ÇITAK

*Tıp Doktoru
Göğüs Cerrahisi Uzmanı
Akademisyen
Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları
ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve
Araştırma Hastanesi*

necomomus@gmail.com

“Bu, elli katlı binadan düşen bir adamın hikâyesi...Adam kendini rahatlatmak için her katta sürekli şöyle diyor muş:

‘Buraya kadar her şey yolunda...Buraya kadar her şey yolunda...Buraya kadar her şey yolunda...’

Önemli olan düşüş değil, yere çarpıştır.”

1995 Fransız yapımı, Mathieu Kassovitz’in yönettiği bol ödüllü “La Haine (Protesto)” filmi Paris’te gerçek sokak çatışması görüntülerinin ardından bu anekdotla başlar.

2023 yılı Sağlık İstatistikleri Yıllığı Haber Bülteni’ni okuduğumda bu anekdot geldi aklıma.

Çünkü bültende yer alan bilgiler sağlık politikalarının bizi getirdiği noktayı ve düşmekte olan toplum sağlığını çok güzel özetliyor. Ve hâlen “Buraya kadar her şey yolunda” demeye devam eden bizlere bir başka uyarı daha veriyor.

Örneğin son 1 yılda bebek ölüm hızında %8’e yakın bir oranda artış olurken 5 yaş altı çocuk ölüm hızındaki artış %25’i geçmiştir. Buna göre bir önceki yıla göre, 2022’ye göre 2023 yılında aynı bebek sayısına ulaşılmış olduğu varsayılırsa, 700’den fazla bebek canlı doğmasına rağmen hayatını kaybetmiştir.

Ayrıca bebek ölüm hızı ve 5 yaş altı çocuk ölümünde bölgeler arası eşitsizlik hâlen devam etmektedir. Örneğin Güneydoğu’da bebek ölüm hızı İstanbul’un 2 katı, 5 yaş altı çocuk ölüm hızı İstanbul’un neredeyse 3 katıdır. 100.000 canlı doğumda anne ölüm oranı ise 13,5 olmuş ve de geçen yıla göre %7 artış gerçekleşmiştir (Tablo 1).

2022’ye göre 2023 yılında 100bin nüfus için kızamık insidansı 50 katına çıkmıştır (0,12’den 5,9’a). Tüberküloz insidansı ise benzer kalmıştır (11,4’den 11,0’a) (Tablo 2).

Tablo 1. İBBS-1'e Göre Mortalite Göstergeleri, 2023

İBBS-1	Bebek Ölüm Hızı (1.000 Canlı Doğumda)		Perinatal Ölüm Hızı (1.000 Doğumda)		Neonatal Ölüm Hızı (1.000 Canlı Doğumda)		Postneonatal Ölüm Hızı (1.000 Canlı Doğumda)		Beş Yaş Altı Ölüm Hızı (1.000 Canlı Doğumda)		Anne Ölüm Oranı (100.000 Canlı Doğumda)
	Tüm Haftalar	28 hf ve üzeri	Tüm Haftalar	28 hf ve üzeri	Tüm Haftalar	28 hf ve üzeri	Tüm Haftalar	28 hf ve üzeri	Tüm Haftalar	28 hf ve üzeri	
İstanbul	7,1	4,6	10,0	5,6	4,8	2,6	2,2	2,0	8,7	6,3	10,8
Batı Marmara	7,3	5,0	10,2	5,6	4,6	2,6	2,7	2,4	8,9	6,6	14,8
Ege	7,6	5,4	10,1	6,2	5,2	3,2	2,5	2,2	9,2	7,0	16,9
Doğu Marmara	6,7	4,4	9,4	5,3	4,1	2,1	2,6	2,3	8,1	5,9	15,7
Batı Anadolu	8,2	5,7	10,0	5,8	5,5	3,2	2,8	2,5	10,0	7,5	8,2
Akdeniz	11,8	9,3	10,6	6,6	6,2	3,9	5,7	5,4	25,6	23,1	19,0
Orta Anadolu	9,4	6,4	10,0	6,0	6,5	3,8	2,8	2,5	11,3	8,3	13,9
Batı Karadeniz	8,4	5,3	11,0	5,6	6,0	3,3	2,4	2,1	9,9	6,9	10,2
Doğu Karadeniz	7,0	4,7	9,4	5,7	4,6	2,8	2,3	1,9	8,2	6,0	12,5
Kuzeydoğu Anadolu	9,2	7,2	10,9	7,5	5,8	4,0	3,3	3,2	11,1	9,1	10,2
Ortadoğu Anadolu	11,7	9,0	13,2	8,9	7,1	4,8	4,5	4,2	14,9	12,3	9,0
Güneydoğu Anadolu	14,9	12,0	12,6	8,7	8,5	6,0	6,4	6,1	21,6	18,7	13,9
Türkiye	9,8	7,2	10,8	6,6	6,0	3,7	3,8	3,5	14,0	11,4	13,5

Kaynak: Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Tablo 2. Bazı Enfeksiyon Hastalıklarının Vaka Sayısı ve İnsidansı, (100.000 Nüfusta), 2023

	Yerli Vaka	Yabancı Vaka	Toplam Vaka	İnsidans (100.000 Nüfusta)
AIDS	62	10	72	0,084
Kızamık	3.571	1.517	5.088	5,960
Sıtma	0	298	298	0,349
Tüberküloz	8.187	1.221	9.408	11,020

Kaynak: Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Not: AIDS toplam vaka sayısı 15 Şubat 2024 tarihi itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan 2023 yılı vakalarını, tüberküloz toplam vaka sayısı ise yeni ve nüks vakaların toplamını ifade eder.

2023'de İstanbul, hastane bazında sermayenin elinde olmaya devam etmektedir. Türkiye genelinde aktif hizmet veren hastanelerin %36'sı sermayenin elindeyken İstanbul'da bu oran %70'dir (Tablo 3).

Benzer şekilde Türkiye genelinde özel hastanelerdeki yatak sayısı tüm yatakların %20'si iken İstanbul'da özel hastanelerdeki yatak sayısı İstanbul'daki tüm yatakların %40'ına denk düşmektedir (Tablo 4).

2023 yılında hastanelerde kullanılan MR, BT, USG, EKO, PET, Radyoterapi cihazı gibi cihazlarından her üçünden biri özel sektöre ait hastanelerde (Tablo 5).

2023'de hekime müracaat sayısı %14 artarak toplam 1 milyara yaklaşmıştır. Bu da kişi başı hekime müracaat sayısını 11,4'e çıkarmıştır.

Özel Tıp Merkezleri ve de Özel hastanelere başvuru sayısı 2022'ye göre 2023'de %10 oranında azalırken Sağlık Bakanlığı ve de üniversitelere başvuran hasta sayısı %11,5 artış göstermiştir.

Tablo 3. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı, 2023

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	53	16	162	231
Batı Marmara	56	4	21	81
Ege	129	7	73	209
Doğu Marmara	83	4	56	143
Batı Anadolu	75	13	51	139
Akdeniz	89	8	82	179
Orta Anadolu	79	4	21	104
Batı Karadeniz	100	3	19	122
Doğu Karadeniz	70	1	12	83
Kuzeydoğu Anadolu	52	2	5	59
Ortadoğu Anadolu	62	3	16	81
Güneydoğu Anadolu	85	3	47	135
Türkiye	933	68	565	1.566

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 4. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, 2023

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	24.481	5.607	16.784	46.872
Batı Marmara	7.378	2.224	1.776	11.378
Ege	21.480	6.122	6.573	34.175
Doğu Marmara	15.684	3.070	4.951	23.705
Batı Anadolu	22.347	7.593	4.521	34.461
Akdeniz	19.835	5.152	7.537	32.524
Orta Anadolu	8.743	3.066	1.934	13.743
Batı Karadeniz	11.517	2.300	2.187	16.004
Doğu Karadeniz	7.126	831	1.263	9.220
Kuzeydoğu Anadolu	4.721	1.694	415	6.830
Ortadoğu Anadolu	8.422	3.081	1.389	12.892
Güneydoğu Anadolu	15.915	3.138	5.737	24.790
Türkiye	167.649	43.878	55.067	266.594

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Üniversitelere başvuran hasta sayısı neredeyse aynı kalırken Sağlık Bakanlığı hastanelerine başvuran hasta sayısı 50 milyon artış göstermiştir (Tablo 6).

Her ne kadar özel sağlık kuruluşlarına başvuru sayısı 2023'de 2022'ye göre azalma göstermiş olsa da özel sağlık kuruluşlarının SGK'ya kes-

tikleri fatura oranı 2022'ye göre 2023'de %73 oranında artmıştır.

Sağlık Bakanlığı ve de üniversitelerin SGK'ya kestiği faturanın ise, her ne kadar 2023 yılında bu kurumlara başvuru sayısı özele olan başvuru sayısı gibi azalma göstermese de, 2022'ye göre 2023'de %72 arttığı görülmektedir.

Tablo 5. Sektörlere Göre Hastanelerde Cihaz Sayıları, 2023

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
MR	405	118	478	1.001
BT	664	150	545	1.359
Ultrason	2.345	1.128	2.277	5.750
Doppler Ultrason	5.365	718	1.970	8.053
EKO	1.917	351	859	3.127
Mamografi	418	79	462	959
Gama Kamera	146	76	48	270
PET	59	50	60	169
Radyoterapi	93	92	84	269

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6. Kurum Türlerine Göre Toplam ve Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2023

	Hekime Müracaat	Kişi Başı Hekime Müracaat
Aile Hekimliği	416.806.846	4,9
Verem Savaş Dispanseri	801.314	
ÇEKÜS*	219.162	0,05
TSM'ler Tarafından Yapılan Diğer Muayeneler*	2.511.557	
Özel Poliklinikler	782.357	
Birinci Basamak Toplamı	421.121.236	4,9
Özel Tıp Merkezleri	14.872.035	0,2
Hastaneler	537.525.816	6,3
Sağlık Bakanlığı	424.550.715	5,0
Üniversite	45.534.172	0,5
Özel	67.440.929	0,8
İkinci ve Üçüncü Basamak Toplamı	552.397.851	6,5
Genel Toplam	973.519.087	11,4

2023'de toplam hekim sayısı bir önceki yıla göre %5 artarak 204 bin olmuştur. Tıp fakültelerindeki öğrenci sayısı (130 bin) ve de tıpta uzmanlık öğrenci (asistan hekim) sayısı (50 bin) göz önüne alındığında önümüzdeki 6 yılda hekim sayısının 2 katına çıkacağı ortadadır.

Girişte bahsettiğim anektod ile başlayan film sonrasında Bob Marley'in Burnin' and Lootin' şarkısıyla devam ediyordu. Şarkının giriş bölümü şöyle;

"Bu sabah sokağa çıkma yasağıyla uyandım;
Aman Tanrım, ben de bir mahkummuşum - evet!
Üzerimde duran yüzleri tanıyamadım;
Hepsi, zulmün üniformalarını giymişti.
Patronla konuşabilmemiz için kaç nehir geçmemiz gerekiyor,
Sahip olduğumuz her şeyi kaybetmişiz gibi görünüyor,
Bedelini gerçekten ödemiş olmalıyız."

